

Ders

• **GY408 Gayrimenkul Vergi Hukuku ve Uygulamaları**

Konu 7

• **Vergi Suçları ve Vergi Cezaları**

Prof. Dr. N. Semih ÖZ

12 Şubat 2020; Ankara

Vergi suçları ve cezaları

I- Mali Nitelikli Suçlar ve Cezalar

1-Vergi ziyai cezası

2-Usulsüzlük cezası

a.Genel Usulsuzluk Cezası

I. Derece Usulsuzluk

II. Derece usulsuzluk

b. Özel Usulsuzluk cezası

II- Hürriyeti Bağlayıcı Cezalar

1-Kaçakçılık suçları (md. 359)

2-Vergi mahremiyetine uymayanlar (md. 362)

3-Mükelleflerin özel işlerini yapan memurlar (md.363)

Vergi ziayı:

Madde 341 - Vergi ziayı, mükellefin veya sorumlunun vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden, verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesini veya eksik tahakkuk ettirilmesini ifade eder.

Şahsi, medeni haller veya aile durumu hakkında gerçeğe aykırı beyanlar ile veya sair suretlerle verginin noksan tahakkuk ettirilmesine veya haksız yere geri verilmesine sebebiyet vermek de vergi ziayı hükmündedir.

Yukarıki fıkralarda yazılı hallerde verginin sonradan tahakkuk ettirilmesi veya tamamlanması veyahut haksız iadenin geri alınması ceza uygulanmasına mani teşkil etmez.

Vergi ziyası:

Madde 344 - (Değişik : 22/7/1998 - 4369/11 md.)

341 inci maddede yazılı hallerde vergi ziyasına sebebiyet verildiği takdirde, mükellef veya sorumlu hakkında ziyaa uğratılan verginin bir katı tutarında vergi ziyası cezası kesilir.

Vergi ziyasına 359 uncu maddede yazılı fiillerle sebebiyet verilmesi halinde bu ceza üç kat, bu fiillere iştirak edenlere ise bir kat olarak uygulanır.

Vergi incelemesine başlanılmasından veya takdir komisyonuna sevk edilmesinden sonra verilenler hariç olmak üzere, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek **ceza yüzde elli oranında uygulanır**

Usulsüzlük Cezaları

Usulsüzlüğün tarifi:

Madde 351 - Usulsüzlük vergi kanunlarının şekle ve usule mütaallik hükümlerine riayet edilmemesidir.

Usulsüzlük dereceleri ve cezaları:

Madde 352 - (Değişik : 30/12/1980 - 2365/76 md.)

Usulsüzlükler, aşağıda yazılı derecelere ve bu kanuna bağlı cetvele göre cezalandırılır. Usulsüzlük fiili re'sen takdiri gerektirirse, bağlı cetvelde yazılı cezalar iki kat olarak kesilir.

I inci derece usulsüzlükler:

1. Vergi ve harç beyannamelerinin süresinde verilmemiş olması;
2. Bu kanuna göre tutulması mecburi olan defterlerden herhangi birinin tutulmamış olması;
3. Defter kayıtlarının ve bunlarla ilgili vesikaların doğru bir vergi incelemesi yapılmasına imkan vermeyecek derecede noksan, usulsüz veya karışık olması;
4. (Mülga : 22/7/1998 - 4369/82 md.)
5. Çiftçiler tarafından 245 inci madde hükmüne göre muhtar ve ihtiyar heyetlerince yapılan davete müddetinde icabet edilmemesi;
6. Bu Kanunun kayıt nizamına ait hükümlerine (Madde 215 - 219) uyulmamış olması (Her incelemede inceleme tarihine kadar aynı takvim yılı için tespit edilen usulsüzlükler tek fiil sayılır);
7. İşe başlamanın zamanında bildirilmemesi;
8. Tasdiki mecburi olan defterlerden herhangi birinin tasdik muamelesinin yaptırılmamış olması (Kanuni sürenin sonundan başlayarak 1 ay geçtikten sonra tasdik ettirilenler, tasdik ettirilmemiş sayılır.);
9. Diğer ücretler üzerinden alınan Gelir Vergisinde, tarh zamanı geçtiği halde verginin tarh ettirilmemiş olması;
10. (Mülga : 18/4/1984 - 2995/4 md.)
11. (Ek : 4/12/1985 - 3239/25 md.) Veraset ve intikal vergisi beyannamesinin 342 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen süre içerisinde verilmiş olması.

II nci derece usulsüzlükler:

1. Veraset ve intikal Vergisi Beyannamelerinin süresinin sonundan başlayarak 342 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen süre içinde verilmiş olması;
2. Ekim ve sayım beyanlarının süresi içinde veya kanunda istenilen bilgileri ihtiva edecek doğru bir şekilde yapılmaması;
3. (Mülga : 18/4/1984 - 2995/4 md.)
4. (Vergi kanunlarında yazılı bildirmelerin zamanında yapılmamış olması (işe başlamayı bildirmek hariç);
5. Vergi karnesinin süresinin sonundan başlayarak 15 gün geçtiği halde alınmamış olması;
6. Tasdiki mecburi olan defterlerden herhangi birinin tasdik muamelesinin, süresinin sonundan başlayarak bir ay içinde yaptırılmış olması;
7. (Vergi beyannameleri, bildirimler, evrak ve vesikaların kanunen belli şekil ve muhteviyatı ve ekleri ile bunlarla ilgili olarak yapılan diğer düzenlemelere ilişkin hükümlere uyulmamış olması;
8. Hesap veya muamelelerin doğruluk veya açıklığını bozmamak şartıyla bazı evrak ve vesikaların bulunmaması veya ibraz edilmemesi.

Özel Usulsüzlük Cezası

Madde 353 - (Değişik : 24/6/1994 - 4008/17 md.)

1Verilmesi ve alınması icabeden fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu ile serbest meslek makbuzlarının verilmemesi, alınmaması veya düzenlenen bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi halinde; bu belgeleri düzenlemek ve almak zorunda olanların herbirine, her bir belge için 210 liradan aşağı olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın veya meblağ farkının % 10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

Kaçakçılık Suçları: 18 ay 3 yıl

1) Muhasebe hilesi yapmak

2) Gerçek olmayan veya kayda konu olan işlemlerle ilgisi olmayan kişiler adına hesap açmak

3) Defterlere kaydı gereken kaydı gereken hesap ve işlemleri vergi matrahının azalması sonucunu doğuracak şekilde tamamen veya kısmen başka defter, belge veya diğer kayıt ortamlarına kaydetmek

A2)

Defter, kayıt ve belgeleri tahrif etme veya gizleme

Muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleme veya bu belgeleri kullanm

Kaçakçılık Suçları : 3 yıl 5 yıl

Vergi kanunları uyarınca tutulan veya düzenlenen ve saklama ve ibraz mecburiyeti bulunan defter, kayıt ve belgeleri yok edenler

defter sahifelerini yok ederek yerine başka yapraklar koyanlar

veya hiç yaprak koymayanlar veya

belgelerin asıl veya suretlerini tamamen veya kısmen sahte olarak düzenleyenler veya bu belgeleri kullananlar

Kaçakçılık Suçları: 2 yıl 5 yıl

Bu Kanun hükümlerine göre ancak Maliye Bakanlığı ile anlaşması bulunan kişilerin basabileceği belgeleri, Bakanlık ile anlaşması olmadığı halde basanlar veya bilerek kullananlar

Vergi mahremiyeti:

Madde 5 - Aşağıda yazılı kimseler görevleri dolayısıyla, mükellefin ve mükellefle ilgili kimselerin şahıslarına, muamele ve hesap durumlarına, işlerine, işletmelerine, servetlerine veya mesleklerine mütaallik olmak üzere öğrendikleri sırları veya gizli kalması lazım gelen diğer hususları ifşa edemezler ve kendilerinin veya üçüncü şahısların nef'ine kullanamazlar;

1. Vergi muameleleri ve incelemeleri ile uğraşan memurlar;
2. Vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştayda görevli olanlar;
3. Vergi kanunlarına göre kurulan komisyonlara iştirak edenler;
4. Vergi işlerinde kullanılan bilirkişiler.

Bu yasak, yukarıda yazılı kimseler, bu görevlerinden ayrılışları dahi devam eder.

VERGİ MAHREMİYETİNİN İHLALİ:

Madde 362- (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./278.mad)

Bu Kanunda yazılı vergi mahremiyetine uymaya mecbur olan kimselerden bu mahremiyeti ihlal edenler, Türk Ceza Kanununun 239 uncu maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.

[şikâyet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası

TİCARÎ SIR, BANKACILIK SIRRI VEYA MÜŞTERİ SIRRI NİTELİĞİNDEKİ BİLGİ VEYA BELGELERİN AÇIKLANMASI

TÜRK CEZA KANUNU

Madde 239 - (1) Sıfat veya görevi, meslek veya sanatı gereği vakıf olduğu ticarî sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilere veren veya ifşa eden kişi, **şikâyet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.** Bu bilgi veya belgelerin, hukuka aykırı yolla elde eden kişiler tarafından yetkisiz kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi hâlinde de bu fıkraya göre cezaya hükmolunur.

(2) Birinci fıkra hükümleri, fennî keşif ve buluşları veya sınaî uygulamaya ilişkin bilgiler hakkında da uygulanır.

(3) Bu sırlar, Türkiye'de oturmayan bir yabancıya veya onun memurlarına açıklandığı takdirde, faile verilecek ceza üçte biri oranında artırılır. Bu hâlde şikâyet koşulu aranmaz.

Yükümlülerin özel işlerini yapma suçu

VUK md 6

YASAKLAR

...

Vergi muameleleri ve incelemeleri ile vergi mahkemeleri, bölge idare mahkemeleri ve Danıştayda görevli olanlar, mükelleflerin vergi kanunlarının uygulanması ile ilgili hesap, yazı ve sair özel işlerini ücretsiz de olsa yapamazlar.

Mükelleflerin özel işlerini yapan memurlar:

Madde 363 -

Bu Kanunun 6 ncı maddesinin son fıkrası gereğince mükelleflerin vergi kanunlarının uygulanması ile ilgili hesap, yazı ve sair özel işlerini yapmaları yasak edilen memurlardan bu yasağın aykırı hareketinde bulunanlar Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre cezalandırılır. Bu hareketlerle vergi ziyanına neden olunması halinde, kişiye ayrıca bu Kanunun 344 üncü maddesine göre vergi ziyayı cezası kesilir.

Vergi Cezalarının Sona Ermesi

I -Vergi suçluluğunu kaldıran nedenler

- 1.Yanılma
- 2.Mücbir neden

II-Cezaları sona erdiren nedenler

- 1.Ödeme
- 2.Ölüm
- 3.Zamanaşımı
- 4.Hata Düzeltme
- 5.Uzlaşma
- 6.Terkin
- 7.Af
- 8.İndirim
- 9.Pişmanlık ve Islah

Vergi borcunu sona erdiren nedenler

1. Ödeme
2. Zamanaşımı
3. Takas
4. Terkin
5. Vergi borcunu sona erdiren diğer nedenler
 - Hata düzeltme
 - Uzlaşma
 - Ölüm
 - Ceza indirimi
 - Af

Ödeme

1. Verginin tahsili, kanuna uygun surette ödenmesidir.
2. Ödeme süresinin son günü verginin vade tarihidir.
3. İkmalen, re'sen ve idarece tarhedilen vergiler tahakkuk tarihinden itibaren 30 gün içinde ödenir.
4. Memleketi terk ve ölüm gibi mükellefiyetin kalkmasını mucip haller dolayısıyla beyan üzerine tarh olunan vergiler, beyanname verme süreleri içinde ödenir.
5. Gelirin büyük bir kısmı ziraî kazançtan oluşan yükümlüler için, Maliye Bakanlığı, gerekirse iki taksitten fazla olmamak üzere belli bölgelere ve ürünlere göre özel ödeme zamanları belirleyebilir.

Vergi cezalarının ödenmesi

Vergi cezaları

1. Cezaya karşı vergi mahkemesinde dava açılmamışsa dava açma süresinin bittiği tarihten;
2. Cezaya karşı dava açılmışsa, vergi mahkemesi kararı üzerine vergi dairesince düzenlenecek ihbarnamenin ilgiliye tebliğ tarihinden:

başlayarak bir ay içinde ödenir.

Vergi borcunun eda edilmemesi

Vergi Borcunun Ödenmemesinin Hukukî Sonuçları

1. *Vadesinde ödenmeyen alacağa gecikme zammı uygulanır*
2. *Cebri icra yoluyla tahsil edilir.*

Gecikme zammı

Gecikme zammı oranı, aylık % 1,6'dır.

1. Vadesinde vergilere gecikme zammı uygulanır.
2. Vergi ziyası cezasına [vergiler ile aynı oranda] uygulanır.
3. Mahkemeler tarafından verilen ve ceza niteliğinde olan kamu alacakları [vergilerin yarısı oranında] uygulanır.
4. Bunun dışındaki ceza niteliğindeki kamu alacaklarına ayrıca gecikme zammı uygulanmaz.
5. Özel usulzülük ya da genel usulsuzluk cezalarında gecikme zammı uygulanmaz.

Ayrıca zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler için gecikme faizi uygulaması vardır.

Ödeme emri

Amme alacağını vadesinde ödemiyele, 15 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir “ödeme emri” ile tebliğ olunur.⁽¹⁾

Ödeme emrinde borcun asıl ve ferilerinin mahiyet ve miktarları, nereye ödeneceği, müddetinde ödemediği veya mal bildiriminde bulunmadığı takdirde borcun cebren tahsil ve borçlunun mal bildiriminde bulununcaya kadar üç ayı geçmemek üzere hapis ile tazyik olunacağı, gerçeğe aykırı bildirimde bulunduğu takdirde hapis ile cezalandırılacağı kayıtlı bulunur.

Borcunu vadesinde ödemiyele ait malları elinde bulunduran üçüncü şahıslardan bu malları 15 gün içinde bildirmeleri istenir.

Ödeme emri

Kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahıs, böyle bir borcu olmadığı veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde vergi mahkemesinde itirazda bulunabilir.

Vergi mahkemesi bu itirazları en geç 7 gün içinde karara bağlamak mecburiyetindedir.

İtirazında tamamen veya kısmen haksız çıkan borçludan, hakkındaki itirazın reddolunduğu miktardaki amme alacağı % 10 zamlı tahsil edilir.

Vergi mahkemelerinin kararı kesindir.

Zamanaşımı

Vergi hukukunda yer alan zamanaşımı süreleri aşağıdaki gibidir.

- Tahakkuk zamanaşımı [VUK'da düzenlenmiştir]
- Tahsil zamanaşımı [6183 sayılı Kanunda düzenlenmiştir.]
- Düzeltilme zamanaşımı [VUK'da düzenlenmiştir]

Tahakkuk zamanaşımı

Zamanaşımı, süre geçmesi suretiyle vergi alacağının kalkmasıdır.

Zamanaşımı, mükellefin bu hususta bir müracaatı olup olmadığına bakılmaksızın hüküm ifade eder.

Vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar.

Vergi dairesince matrah takdiri için **takdir komisyonuna başvurulması zamanaşımını durdurur**. Duran zamanaşımı mezkür komisyon kararının vergi dairesine tevdiini takip eden günden itibaren işlemeye devam eder. Ancak işlemeyen süre herhal ve takdirde bir yıldan fazla olamaz.

Düzeltilme zamanşımı

Tahakkuk zamanşımı süresi dolduktan sonra meydana çıkarılan vergi hataları düzeltilemez. Şu kadar ki, düzeltme zamanşımı süresi:

- a) Zamanşımı süresinin son yılı içinde tarh ve tebliğ edilen vergilerde hatanın yapıldığı;
 - b) İlan yolu ile tebliğ edilip vergi mahkemesinde dava konusu yapılmaksızın tahakkuk eden vergilerde mükellefe ödeme emrinin tebliğ edildiği;
 - c) İhbarname ve ödeme emri ilan yoluyla tebliğ edilen vergilerde 6183 sayılı Kanuna göre hacizin yapıldığı;
- tarihten başlayarak bir yıldan aşağı olamaz.

Tahsil zamanaşımı , 6183 sayılı Kanun md.102

Amme alacağı, vadesinin rasladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmezse zamanaşımına uğrar. Para cezalarına ait hususi kanunlarındaki zamanaşımı hükümleri mahfuzdur.

Zamanaşımından sonra mükellefin rızaen yapacağı ödemeler kabul olunur.

Vergi borcunu sona erdiren diğer nedenler

Takas

Terkin

Vergi borcunu sona erdiren diğer nedenler

- Hata düzeltme
- Uzlaşma
- Ölüm
- Ceza indirimi
- Af

■

